

PISM

POLSKI INSTYTUT SPRAW MIĘDZYNARODOWYCH
THE POLISH INSTITUTE OF INTERNATIONAL AFFAIRS

NR 51/2024, 17 LIPCA 2024 © PISM

KOMENTARZ

J.D. Vance kandydatem Donalda Trumpa na urząd wiceprezydenta

Andrzej Dąbrowski

15 lipca br., w czasie konwencji przedwyborczej Partii Republikańskiej, Donald Trump przyjął nominację swojej partii do kandydowania na urząd prezydenta Stanów Zjednoczonych. Jako swojego kandydata na wiceprezydenta wskazał Jamesa Davida Vance'a. Nominacja dla Vance'a jest zarówno podyktowana chęcią zabezpieczenia głosów wyborców z tzw. pasa rdzy, gdzie jest on popularny, jak i stanowi zapowiedź bardziej zdecydowanej polityki potencjalnej administracji Trumpa w kwestii odwracania reform z czasów kadencji Joe Bidena.

Kim jest J.D. Vance?

Vance należy do konserwatywnego skrzydła Partii Republikańskiej, silnie wspierającego koncepcje polityczne Donalda Trumpa. Zanim dostał się do Senatu, publicznie krytykował Trumpa i jego politykę. W połowie 2022 r. nawiązał kontakt z synem byłego prezydenta Donaldem Trumpem Jr., tym samym uzyskując możliwość zbliżenia się do kręgu najbliższych doradców polityka. Od tamtej pory stał się zagorzałym zwolennikiem byłego prezydenta.

Vance (ur. w 1984 r.) służył w Korpusie Piechoty Morskiej oraz brał udział w interwencji w Iraku (2005) jako korespondent mediów wojskowych. Po skończonej służbie kształcił się m.in. na Uniwersytecie Yale, gdzie ukończył prawo (2013). Rozpoznawalność przyniosła mu książka *Hillbilly Elegy (Elegia dla bidoków)*, w której na przykładzie swojej rodziny opisał zmagania mieszkańców tzw. pasa rdzy (obejmującego stany Michigan, Indiana, Ohio i Pensylwania) z biedą i uzależnieniami. Filmowa adaptacja książki powstała w 2020 r. Vance pracował dla Petera Thiela, konserwatywnego aktywisty i donatora, współtwórcy PayPal i Palantir Tech., który dofinansował kampanię kandydata

kwotą 10 mln dol. W 2022 r. Vance wygrał wybory do senatu USA z rodzinnego stanu Ohio.

Jakie są poglądy Vance'a na politykę zagraniczną USA?

Doświadczenia w zakresie polityki zagranicznej kandydata ograniczają się do jego służby wojskowej. W Senacie nie zasiadał w żadnej komisji, która byłaby powiązana z tymi zagadnieniami. Jego poglądy na politykę zagraniczną są tożsame z tymi, które prezentuje Trump, i charakteryzują się transakcyjnym podejściem do sojuszników oraz przekonaniem o braku politycznych i finansowych zysków dla USA z dotychczasowej polityki poprzednich administracji. Vance krytykuje politykę zagraniczną administracji Bidena, zrzucając winę za niepowodzenia (m.in. w Afganistanie – wskazując na z gruntu skazane na niepowodzenie koncepcje „budowania państwa”) oraz niepotrzebne jego zdaniem działania na establishment i biurokrację Departamentu Stanu oraz Departamentu Obrony. Aktywnie sprzeciwia się wspieraniu Ukrainy przez USA i uważa, że władze w Kijowie powinny zabiegać o pokojowe zakończenie wojny z Rosją. Krytykował m.in. Niemcy za niewypełnianie zobowiązań sojuszniczych w zakresie zobowiązań do finansowania sił zbrojnych na poziomie 2% PKB oraz wskazywał na

KOMENTARZ PISM

konieczność powrotu do obłożenia wyższymi cłami towarów importowanych z UE. Jednak według Vance'a jeszcze większym zagrożeniem dla interesów gospodarczych i bezpieczeństwa USA pozostają Chiny, które zdaniem kandydata chcą prześcignąć Stany Zjednoczone jako siła dominująca światowej gospodarki.

W przypadku zwycięstwa Trumpa Vance będzie w większym stopniu odpowiedzialny za kreowanie polityki zagranicznej nowej administracji, niż miało to miejsce w przypadku Mike'a Pence'a w pierwszej kadencji. Misją Pence'a było łagodzenie napięć z sojusznikami, Vance może natomiast wspierać izolacjonistyczne i transakcyjne sposoby prowadzenia relacji z zagranicznymi partnerami USA – w tym z państwami NATO.

Jaki będzie wpływ Vance'a na politykę wewnętrzną Trumpa i Partii Republikańskiej?

Od czasu przystąpienia do politycznego obozu Trumpa Vance stał się zdecydowanym zwolennikiem jego koncepcji polityki wewnętrznej. W przeciwieństwie do Pence'a, kandydatura Vance'a nie jest skierowana do tradycyjnych i umiarkowanych wyborców republikańskich, ale do elektoratu utożsamiającego się z poglądem o konieczności powrotu do tradycyjnych amerykańskich wartości i skupieniu się na wewnętrznej naprawie państwa. Vance opowiada się za polityką handlową zgodną z wizją „America

First”, która obejmuje nakładanie ceł na import z Chin i innych krajów w celu promowania amerykańskiej produkcji i tworzenia miejsc pracy. Po ewentualnym zwycięstwie Vance będzie korzystał z doświadczenia konserwatywnych koncepcji „Project 2025” (obszerna koncepcja autorstwa ekspertów Heritage Foundation, dotycząca całościowej reformy państwa), które zakładają głębokie zmiany w systemie podatkowym i w strukturze administracji federalnej, m.in. podporządkowujące więcej instytucji bezpośrednio urzędowi prezydenta.

Na niekorzyść Vance'a może działać fakt, że ma on bardzo niewielkie doświadczenie polityczne i legislatorskie. Rolą wiceprezydenta w amerykańskim systemie władzy jest częsta i intensywna współpraca z Kongresem nad kształtowaniem ustaw proponowanych przez prezydenta. Brak odpowiedniego doświadczenia może negatywnie odbić się na skuteczności Vance'a w tym zakresie, a co za tym idzie osłabić jego pozycję jako ewentualnego kandydata na prezydenta po skończonej kadencji Trumpa. Vance jest zdecydowanym przeciwnikiem liberalizacji prawa aborcyjnego, wspiera uszczelnienie granicy USA z Meksykiem, w tym budowę muru granicznego, oraz popiera ideę likwidacji federalnego nadzoru nad szkolnictwem publicznym i przekazanie kompetencji w tym zakresie rodzicom dzieci uczęszczających do szkół powszechnych.